

handling af Forholdet, som da fandt Sted, skal jeg dog henlede baade hans og de øvrige Medlemmers Opmærksomhed paa, at den samme Tante ingenlunde har givet sig tilfjende i det andet Thing, hvor man netop i forrige Samling begyndte at fremdrage de samme Punkter, som der nu her er Spørgsmaal om, saa at det kun var, fordi Sessionen dengang var saa langt fremrykket, og fordi Regjeringen overhovedet ikke da vilde indlade sig paa at gaa videre, at Sagen blev indskrænket til, hvad der optoges i Loven af 25de Juni f. A. Naar det ærede kongevalgte Medlem dernæst mente, at de af mig opstillede Bestemmelser, hvorved Vortforpagtningerne vilde saa at sige blive paralleliserede med Fæste, vare, om just ikke ligefrem urimelige — skjøndt det forekommer mig, at han næsten yttrede sig saaledes om en af dem — saa dog uforenelige med Forpagtningstrakter paa 50 Aar, saa skal jeg dertil kun svare, at jeg ikke kan give ham Ret dert. Han brugte en Yttring, som jeg skal tillade mig at optage, fordi den forekommer mig at vise, at hans Bemærkninger ikke vare rigtige. Han sagde nemlig, at en Forpagtningstid af 50 Aar i og for sig var for lang. Det er ogsaa min Overbevisning. Denne Tid er temmelig lang, men netop derfor er det ogsaa umuligt ved et saadant Forholds Etablering at forudsæ alle de Fornødenheder, der mulig kan blive Spørgsmaal om i Løbet af 50 Aar. Jeg troer saaledes ikke, at man kan sige, at Forslaget i Lovforslagets oprindelige § 1 maa anses for ligefrem urimeligt; det er ivertimod tildels mere anvendeligt paa halvtredstindstyveaarige Forpagtninger end paa det egentlige Fæsteforhold. Det ærede Medlem opkaftede fremdeles det Spørgsmaal, hvorfor der i Regjeringens Forslag var indsat en Bestemmelse om, at Gæren ikke maatte paalægge Forpagteren at opbygge Gaarden paa ny, selv om han gav ham Erstatning derfor, og han tilføiede, at han ikke kunde indse, hvorfor en saadan Bestemmelse i sin Tid var kommen ind i Fæstelovgivningen. Med Hensyn til dette Spørgsmaal skal jeg for det Første svare, at det forekommer mig, at Fæstespørgsmaalene overhovedet høre til dem, som

man ikke ligefrem kan behandle efter den abstrakte Friheds eller den almindelige Forstands Fordringer, idet man ikke kan undlade at tage Hensyn til deres politiske Side, der efter min Formening endog er den, der i nærværende Dieblit maa være den afgjørende. Foraa vidt det ærede Medlem forøvrigt undrede sig over, hvorledes en saadan Bestemmelse var kommen ind i Fæstelovgivningen, da vil jeg, dertil sige, at det ligefrem hænger sammen med Fæstelovgivningens Tante om at bane Vej for Muligheden af, at Fæstebondestanden dog kunde leve; man har derfor villet standse ethvert Skridt, der gik ud paa at paalægge en tiltrædende Fæster saa betydelige Byrder, at han maatte segne under Vægten af dem. Nu skal jeg villig indrømme, at denne Betragtning maasse ikke har den samme Betydning nu, som da den omtalte Bestemmelse i sin Tid blev vedtagen; men jeg vil dog tillige gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at Loven af 19de Februar 1861 i sin § 5 ikke alene har opretholdt den af det ærede Medlem fremhævede, fra Forordningen af 8de Juni 1787tagne Sætning, men endog har udvidet den, idet Loven af 19de Februar 1861 bestemmer, at Bygningernes Opførelse ikke engang maa paalægges Fæstere, naar der gives Erstatning derfor. — Det ærede Medlem spurgte fremdeles, om man saa var ved Maalet, naar man gik ind paa Regjeringens Forslag. Jeg svarer dertil: Nei; man er ikke ved Maalet, førend man har naaet saa vidt, at Alle ere enige om, at virke til Dynaaelsen af det, der af Lovgivningen er sat som Endemaalet, nemlig Fæstevæsenets Overgang til Selveiendom. Det er væsentligt for at bryde den Modstand, der fra visse Sider har reist sig imod denne Bestræbelse, at det foreliggende Lovforslag er kommet frem, og fra denne Side maa jeg ønske Regjeringens Forslag betragtet; thi det er den Hensigt, hvori jeg har forelagt det. — Det ærede Medlem yttrede fremdeles, at det var en Mangel ved Forslaget til alle saadanne Love, at Trykket kun kom til at hvile paa den ene Side, kun kom til at hvile paa Sælgerne og ikke paa Kjøberne. Dette skal jeg nu i en vis Henseende give ham Ret i,